

СТАНОВИЩЕ

от Даниела Николова Бобева-Филипова

Професор, доктор „ Университет за застраховане и финанси“

(име, презиме, фамилия – академична длъжност в научна организация, научна степен)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: ЦВЕТЕЛИНА ЕМИЛИЯНОВА СИМЕОНОВА

Тема: „ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА СИГУРНОСТ (В КОНТЕКСТА НА БАНКОВАТА СИСТЕМА)”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 34/13.01.2026 г. на Ректора на Университета по застраховане и финанси чл.- кор. проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА СИГУРНОСТ (В КОНТЕКСТА НА БАНКОВАТА СИСТЕМА)” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е ЦВЕТЕЛИНА ЕМИЛИЯНОВА СИМЕОНОВА – докторант към катедра „Финанси и застраховане“.

Предадените от г-жа Симеонова материали включват документи по представен опис:

- Дисертационен труд
- Автобиография
- Автореферат
- Копие на дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „магистър”
- Списък с публикациите, резюмета на публикациите и копие на публикациите

Докторанта е приложил 7 броя публикации, от които две са под печат, но в Справката за наукометричните показатели са оценени само 3 от тях.

Представените документи са достатъчни за целите на оценяването на кандидата.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Професионалният опит на кандидата е на различни позиции в няколко български банки, което демонстрира познанията и практическия опит в областта на финансите, което е и обекта на нейното научно изследване.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Актуалността на темата е добре аргументирана от кандидата. В допълнение трябва да се обърне внимание на необходимостта от актуални изследвания, които да формират аргументацията на вземащите решения в тази област предвид сериозното разколебаване на някои големи страни да поставят екологичната сигурност сред приоритетите си. Слабият прогрес постигнат до сега в екологичната сигурност, въпреки сериозните научни изследвания и препоръки досега, налага да се търсят нови оценки и идеи за реализиране на глобалните цели. Докторантката поставя няколко акцента в аргументацията на актуалността на темата, която се илюстрира и с подробния анализ в дисертацията на опита на много страни в насърчаването на ролята на банките в екологичната сигурност. **Обектът и предметът** на дисертационния труд са ясно дефинирани и открити.

В изследователския си труд докторантката формулира една доста амбициозна цел да изгради цялостна рамка за оценка и дефиниране на банковото финансиране като фактор за постигане на екологична сигурност, съчетаваща икономически, регулаторни и управленски перспективи.

Основната теза на автора отразява оптимизма, че това, което предприятията (клиентите на банките) не искат или не могат да направят за екологичната сигурност, банките могат да ги накарат да направят като ги лишат от предоставянето на неекологично финансиране или/и да им предоставят различни инструменти, които да ги насърчат да инвестират само в проекти, които са екологични. „Централната теза на настоящото изследване е, че банковата система **може** да играе стратегическа и трансформираща роля за финансирането на екологичната сигурност, при условие че се приложат целенасочени регулаторни механизми, иновативни финансови инструменти и стандарти за устойчивост, които да насочат капитала към екологично отговорни дейности и да минимизират системните рискове, произтичащи от климатични и природни заплахи“.

Изследването е позиционирано в проверката на 10 хипотези и изпълнението на 9 задачи, които прецизно са следвани в изложението на труда.

Кандидатката познава отлично темата и е положила огромни усилия да обобщи изключително широк кръг източници 300 бр., а емпиричното изследване надхвърля конвенционалните практики на такъв род изследвания. Трябва да се подчертае отличното познаване на правната рамка в ЕС по отношение на екологичната сигурност, чието описание заема значителна част от дисертационния труд (авторът се е въздържал от критика на регулаторната рамка, която през последните месеци е обект на критика). Прави впечатление, че авторът изследва всички аспекти на екологичната сигурност. Експертизата на автора се базира не само в доброто познаване на екологичните практики на банките, но и спецификата на тяхната дейност и рисковете пред банковата система.

Докторантката демонстрира и добро разбиране на политиките и практиките на международните финансови институции като едни от двигателите на зелената трансформация.

Дисертационният труд последователно следва мултидисциплинарен подход. Съчетава различни методи, които съответстват на избрания обект предмет и най-вече теза и хипотези. Преобладават качествените методи и е доста ограничен количествения анализ вероятно поради липса на данни.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертационният труд е мащабно и уникално по рода си изследване, посветено на екологичната сигурност, което заслужава висока оценка.

Авторът е дефинирал 15 приноса, някои от които имат по-скоро характер на изводи от дисертационния труд, отколкото приноси. Като цяло трудът съдържа научни и научно-приложни приноси, които изцяло покриват изискванията на законодателството и Правилника на УЗФ.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на кандидата представят различни аспекти на дисертационния труд и съответстват изцяло на изискванията по отношение на техния брой и свързаност с темата на конкурса.

По отношение на качеството на публикациите, две от тях съдържат представяне на две програми на ЕС – Програма Лайв и Хоризонт 2020, което е отличен избор на автора, тъй като тези две програми заедно с Националните планове за възстановяване и устойчивост би трябвало да съдействат най-много за финансирането на екологичната устойчивост в ЕС. Авторът е използвал като индикатор за тяхната роля размера на усвоените средства и е очертал някои препоръки за увеличаване на ефективността им. Третата публикация, която е включена в Справката за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ - „Екологични инвестиции с въздействие – трайно ли сме стъпили на правилния път?“ представлява особен интерес и съдържа научни новости.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Считам, че справката за изпълнение от кандидата на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика е коректна.

7. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата, съответстват на изискванията на съответните правилници. Той отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд. Не открих съществени съдържателни разлики между дисертационния труд и автореферата.

8. Критични забележки и препоръки

Считам, че ролята на НПВУ в цялостната рамка на финансиране на екологичната сигурност трябва да се анализира по-обстойно. Бих подкрепила един по-критичен поглед към конструкцията на тази рамка, което вече се случва дори в политически план.

Прави впечатление, че повечето публикации на кандидата са в изданията на УЗФ. Вярвам, че дисертационния труд и изследванията на кандидата имат място и в други научни издания. Би било добре авторът да разшири публикационната си дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на

специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти в Университета по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатът ЦВЕТЕЛИНА ЕМИЛИЯНОВА СИМЕОНОВА притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на ЦВЕТЕЛИНА ЕМИЛИЯНОВА СИМЕОНОВА в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

4.02. 2026 г.

Рецензент:

Проф. Д-р Даниела Бобева